

Jonas Sundling

Socialnämnden 2018-04-09

Socialnämndens konsekvensbeskrivning av förslag på sänkt budgetram för 2020

Ärende

Kommunfullmäktige beslut den 4 mars 2019 att ge socialnämnden och de andra nämnderna i uppdrag att ta fram konsekvensbeskrivningar (KS2019/105). Av beskrivningarna ska det framgå vad den föreslagna ekonomiska ramen år 2020 medför för effekter för respektive verksamhet.

Socialnämndens kostnader består till 79 procent av köpt verksamhet som förutom peng och check regleras i avtal med indexklausul för prisökning. Detta medför att utrymmet för kostnadsminskningar är begränsat framförallt på kort sikt och att vissa effektiviseringar har en direkt betydande påverkan på det utbud kommunen erbjuder för sina kunder och brukare.

Socialnämndens budget 2019 omfattar 627,2 mnkr, förslaget innebär för 2020 sänkt ram med 3 mnkr samt utebliven kompensation för pris- och kostnadsökningar. Detta medför behov av effektiviseringar på totalt 9,9 mnkr för 2020 och sedan ytterligare kostnadseffektiviseringar på 6,5 mnkr under 2021.

Ansvar för kommunens egenregiverksamhet inom vård och omsorg överfördes till socialnämnden den 1 januari 2019. Vård och omsorgsverksamheterna finansieras av peng- och checksystemet inom hemtjänst och vård- och omsorgsboenden samt uppdragsersättningar inom övriga områden, sammantaget ska ett nollresultat uppnås. Gällande egenregi inom vård och omsorg krävs en effektivisering för att uppnå ett nollresultat.

Hemtjänsten i egen regi redovisar ett negativt resultat på 5,5 mnkr för 2018 och har under flera år gått med underskott och har trots stora ansträngningar inte kommit tillrätta med detta. Då egenregis utredning och analys konstaterar att det inte är genomförbart att komma i balans oavsett uppräknig av check eller inte, föreslås att hemtjänst i egen regi avvecklas. Kunder inom kommunens hemtjänst hänvisas till de andra alternativen inom LOV. Detta bedöms inte påverka möjligheten till måluppfyllnad för

Jonas Sundling

äldreomsorgen. Effekterna för 2020 av en ev. avveckling av hemtjänst i egen regi, bedöms svåra att prognosticera beroende på beslut om datum för ev. avveckling samt eventuella avvecklingskostnader.

Socialkontorets förslag till beslut

Socialnämnden beslutar enligt tjänsteutlåtande SN 2019/0084 daterat 2019-03-25 att godkänna föreliggande konsekvensbeskrivning och överlämnar den till kommunstyrelsen.

Britt-Marie Ekström
Socialdirektör

Handlingar i ärendet

Tjänsteutlåtande – Socialnämndens konsekvensbeskrivning av förslag på sänkt budgetram för 2020

Bilaga 1 – nämndens konsekvensbeskrivning

Expedieras
Kommunstyrelsen

Nämndens konsekvensbeskrivning

Sammanfattning

Socialnämndens kostnader består till 79 procent av köpt verksamhet som förutom peng och check regleras i avtal med indexklausul för prisökning. Detta medför att utrymmet för kostnadsminskningar är begränsat framförallt på kort sikt och att vissa effektiviseringar har en direkt betydande påverkan på det utbud kommunen erbjuder för sina kunder och brukare. Det finns mycket stor risk att väsentliga delar av socialtjänsten i kommunen påverkas negativt som en konsekvens av föreslagen ram enligt nedan.

Socialnämndens budget 2019 omfattar 627,2 mnkr, förslaget innebär för 2020 sänkt ram med 3 mnkr samt utebliven kompensation för pris- och kostnadsökningar. Detta medför behov av effektiviseringar på totalt 9,9 mnkr för 2020 och sedan ytterligare kostnadseffektiviseringar på 6,5 mnkr under 2021.

Ansvar för kommunens egenregiverksamhet inom vård och omsorg överfördes till socialnämnden den 1 januari 2019. Vård och omsorgsverksamheterna finansieras av peng- och checksystemet inom hemtjänst och vård- och omsorgsboenden samt uppdragsersättningar inom övriga områden, sammantaget ska ett nollresultat uppnås. Gällande egenregi inom vård och omsorg krävs en effektivisering för att uppnå ett nollresultat.

Hemtjänsten i egen regi redovisar ett negativt resultat på 5,5 mnkr för 2018 och har under flera år gått med underskott och har trots stora ansträngningar inte kommit tillräta med detta. Då egenregis utredning och analys konstaterar att det inte är genomförbart att komma i balans oavsett uppräknig av check eller inte, föreslås att hemtjänst i egen regi avvecklas. Kunder inom kommunens hemtjänst hänvisas till de andra alternativen inom LOV. Detta bedöms inte påverka möjligheten till måluppfyllnad för äldreomsorgen. Effekterna för 2020 av en avveckling av hemtjänst i egen regi, bedöms svåra att prognosticera beroende på beslut om datum för ev avveckling samt eventuella avvecklingskostnader.

Konsekvensbedömning i sammanfattning: Det är nämndens bedömning av vilken konsekvens förslaget får enligt nedan skala. Nämnden har vägt in två olika perspektiv, externt och internt. Där externt är bland annat Danderydsborna, företagen och andra kunder till kommunen.

1 = Mycket negativa konsekvenser, 2 = Negativa konsekvenser, 3 = hanterbara konsekvenser på kort sikt, 4= hanterbara konsekvenser på lång sikt

Nr.	Effekt 2020	Kort beskrivning	Konse- kvens*
1	-	Avveckling av hemtjänst i egen regi	4
2	-1,41	Schabloner hemtjänst – sänkt tid vissa insatser	4
3	-0,56	Avgifter – Hemtjänst, höjd avgift för serviceinsatser	4
4	-0,42	Avveckla Syn- och hörselinstruktör	4
5	-0,45	Avveckla Seniorträff Djursholm	4
6	-0,10	Avveckla del av tjänst seniorträff- Volontärsamordnare	4
7	(-0,65)	Avsluta Arbetscoach 1,0	1
8	(-0,67)	Avsluta Integrationsutvecklare 1,0 civilsamhälle	2
9	(-1,12)	Avsluta Behandlingsassistenter 2,0 (Se konsekvensbeskrivning gällande osäkerhet kring kostnadseffektivisering)	1
10	(-1,33)	Avsluta Bosekreterare 2,0	1
11	-0,23	Avsluta Personligt ombud	3

12	-0,12	Avsluta familjerådgivning egen regi 0,5	4
13	-0,65	Avsluta Familjebehandlare/Skolnärvaroteam 1,0	3
14	(-0,12)	Avslut administrativ tjänst 0,3	2
15	-0,12	Placeringsinfo	4
16	-0,012	Färre extra Socialutskott	4
17	(-5,06)	Avveckla resursteamet (Se konsekvensbeskrivning gällande osäkerhet kring kostnadseffektivisering)	1
18	(-1,25)	Utreda en framtida fältorganisation 2,0	2
19		Avveckla Idala seniorträff samt Kevinge	1
20		Höjda avgifter	1
21		Kortsiktiga besparingar med långsiktiga ekonomiska konsekvenser	
	Ca -4,1 (-14,3)	TOTALT	

Bakgrund

Danderyds kommun har de två senaste åren gått med underskott och om inget görs finns risk för att kommunen går med underskott även de två nästkommande åren. Med anledning av det tog kommunfullmäktige beslut den 4 mars 2019 om en åtgärdsplan. En del av åtgärdsplanen var att ge socialnämnden och de andra nämnderna i uppdrag att ta fram konsekvensbeskrivningar (KS2019/105). Av beskrivningarna ska det framgå vad den föreslagna ekonomiska ramen år 2020 medför för konsekvenser för respektive verksamhet.

Efter att respektive nämnd behandlat konsekvensbeskrivningarna ska dessa senast den 15 april skickas till kommunstyrelsen.

Förslag innebar sänkt ram för socialnämnden med 3,4 mnkr och ingen kompensation för pris- och löneuppräknings som preliminärt beräknades till ca 2,6 mnkr. Det innebär att totalt behöver socialnämnden effektivisera med sammanlagt ca 6 mnkr.

Förslag (mnkr)	Budget 2019	Förslag 2020	Sänkt ram jmf 2019	Löner & Priser	Totalt
Socialnämnden	-627,2	-623,8	-3,4	-2,6	-6,0 (1 %)

Nämndens analys

Socialnämndens budget för 2019 uppgår till 627,2 mnkr, förslaget innebär att socialnämnden ska beskriva konsekvenser av en sänkt ram mot 2019 med 3,4 mnkr. Socialnämndens budget kommer enligt lagt förslag sänkas till 623,8 mnkr för 2020 och 2021.

Socialnämndens nettokostnader för 2018 uppgick till 624,3 mnkr och nämndens prognos 1 för 2019 visar på kostnader på 630,1 mnkr.

En stor del av socialnämndens kostnader är uppbundna i pågående avtal, till största del utgörs kostnaderna av de verksamheter som omfattas av Lagen om valfrihetssystem (LOV) så som hemtjänst och vård- och omsorgsboenden. Förslag på fryst peng och check för 2020 och 2021 medför en minskad kostnadsökning per år med 6,0 mnkr respektive 6,1 mnkr.

Enligt förslaget ska socialnämnden beskriva konsekvenserna av sänkt ram och utebliven kompensation för ökade kostnader för pris och löneökningar för 2020 och 2021.

Utöver de kostnader som finns för verksamheter som omfattas av Lag om valfrihetssystem (LOV) enligt ovan har socialnämnden grovt uppskattat kostnader på 280 mnkr i avtal som genomförts enligt LOU eller individavtal. Av dessa kostnader uppskattar socialkontoret att avtal med kostnader på cirka 205 mnkr har en årlig uppräkningsfaktor om cirka 2,7 procent per år. Dessa avtal medför en känd kostnadsökning om cirka 5,5 mnkr per år.

Socialkontoret har gjort beräkningen att kontoret kommer att behöva skapa ett löneutrymme på 1,5 procent för 2020 och 2021 vilket medför en känd kostnadsökning på cirka 1,0 mnkr per år.

Förslaget om sänkt ram samt utebliven kompensation för pris- och löneökningar för socialnämnden innebär, givet det att socialnämnden lyckas nå en ekonomi i balans under 2019, en kostnadseffektivisering på totalt 9,9

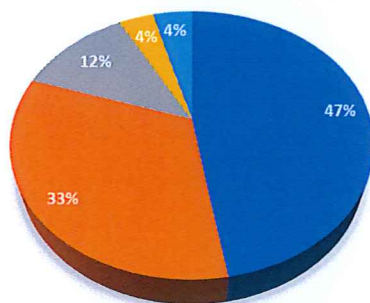
mnkr för 2020 och sedan ytterligare kostnadseffektiviseringar på 6,5 mnkr under 2021.

Socialnämndens ska beskriva konsekvenser av sänkt ram för 2020 och 2021 samt ingen kompensation för pris och löneökningar under dessa år vilket ger 16,4 mnkr dvs 10,2 mnkr mer är vad som framgår i underlaget.

Förslag (mnkr)	Sänkt ram	Löner & Priser	Totalt
Socialnämnden 2020	-3,4	-6,5	-9,9
Socialnämnden 2021	-0,0	-6,5	-6,5

Socialnämnden finansierar sin totala kostnad på cirka 734,8 Mnkr enligt budget 2019 genom beviljad ram på 627,2 Mnkr samt intäkter genom bland annat statsbidrag och avgifter på totalt 107,6 Mnkr.

Socialkontorets fördelning av köpt verksamhet

- Köpt verksamhet inom LOV 295,5 mnkr
- Köpt verksamhet bundet i avtal med årlig uppräkningsfaktor 205 mnkr
- Köpt verksamhet bundet i avtal 75 mnkr
- Övrig köpt verksamhet 22,8 mnkr
- Lämnade bidrag 26 mnkr

Av köpt verksamheten fördelas kostnaderna enligt följande, cirka 295,5 Mnkr är fördelat på köpt verksamhet inom LOV såsom hemtjänst, vård och omsorgboende samt familjerådgivning.

280 Mnkr är köpt verksamhet som genomförts enligt LOU eller individavtal. Av dessa kostnader uppskattar socialkontoret att avtal med kostnader på cirka 205 mnkr har en årlig uppräkningsfaktor om cirka 2,7

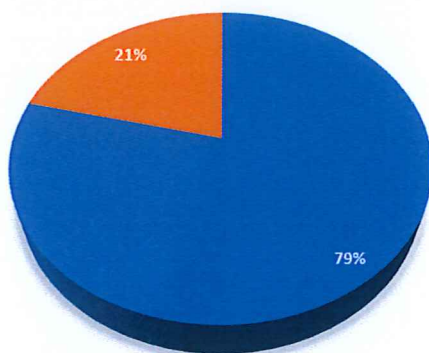

procent per år.

Övrig köpt verksamhet med en årlig kostnad om cirka 22,8 Mnkr är köpt verksamhet genom uppdrag till egen regi samt andra mindre verksamhetsrelaterade avtal.

Under posten köpt verksamhet ingår även lämnade bidrag i form av bland annat assistansersättning och försörjningsstöd vilket uppgår till en summa om 26 mnkr.

Fördelning av kostnader som socialkontoret kan påverka under 2020-2021

■ Kostnader bundna i avtal LOU och LOV 575,5 Mnkr
■ Kostnader för verksamhet, löner och övriga kostnader 153,5 Mnkr

Av socialnämndens totala kostnader på 729 Mnkr är cirka 575,5 Mnkr (ca 79 procent) låsta av avtal, check och peng ersättning. De delar som är påverkbara på kort sikt motsvarar cirka 21 procent av socialnämndens totala omsättning. Konsekvensanalys ska presenteras, som enligt socialkontoret beräkningar uppgår till 9,9 Mnkr för 2020 och 6,5 Mnkr 2021.

Löne- och prisökning

Förslaget till ny ram för 2020 presenterar en preliminär beräkningen av konsekvensen av utebliven kompensation för pris- och löneökningar i kostnadseffektivisering på totalt 2,6 mnkr. Enligt socialkontorets beräkningar uppgår den konsekvensen till 5,5 mnkr men anledning av den stora andelen köpt verksamhet i bundna avtal men en årlig uppräkningsfaktor. Detta innebär att den totala kostnadseffektiviseringen med anledning av sänt ram och utebliven kompensation för pris- och löneökningar uppgår till 9,9 mnkr 2020 och sedan ytterligare kostnadseffektiviseringar på 6,5 mnkr 2021.

Andra ekonomiska förändringar

Socialnämndens kostnader genom avtal är direkt kopplade till volymer. Med volymer avses bland annat det antal äldre som är i behov av ett vård- och omsorgsboende, antalet biståndsbedömda hemtjänststimmar, antalet behandlingsinsatser av tex. missbruk, antalet personer med funktionsnedsättning som beviljas insatser inom LSS och antalet barn och unga som i någon form far illa eller på annat sätt behöver utredas och få insatser av socialtjänsten.

Det finns låg till ingen påverkansmöjlighet för socialnämnden att påverka dessa volymer, socialtjänsten är skyldig att utreda inkomna ansökningar och beviljar insatser utifrån de riktlinjer och den lagstiftning som finns att förhålla sig till.

Ett gediget arbete med att prognostisera dessa volymer är en stor del av socialkontorets budgetprocess för att beräkna fram förslag till ram i budgetarbetet. Dock kan det för vissa av dessa volymer få en mycket stor ekonomisk konsekvens med endast en ytterligare placering på grund av kostsamma placeringar vilket gör dessa kostnader svåra att prognostisera.

Kostnadsökningar med anledning av nya upphandlingar. En upphandlad verksamhet gällande två LSS-boenden med ny leverantör från september 2019 innebär en kostnadsökning motsvarande 2 mnkr med helårseffekt från 2020.

Övriga upphandlingar p g a att avtalen går ut, vilka är aktuella under 2020-21 och medför en okänd kostnadsutveckling; upphandling av nytt verksamhetssystem (2019), korttidsboendeplatser (2019), trygghetslarm (2019-20), gruppboende LSS (2021), seniorträffar (2021)

Peng- och checkbeloppen

Förslaget med frysta nivåer på hemtjänstcheck för hemtjänst och äldrepening för vård- och omsorgsboende inom (LOV) Lagen om valfrihetssystem bedöms kunna medföra konsekvenser.

För vård och omsorgsboende bedöms risken kunna bli att privata leverantörer i första hand vänder sig till andra kommuner som betalar mer per vårddygn vid eventuell tom plats. Detta riskerar på sikt att antalet platser som finns tillgängliga för Danderydsborna minskar inom de verksamheter som idag finns att tillgå både inom och utanför kommunen. En annan risk kan bli att leverantörer bedömer att det inte finns någon framtid att i ett

fortsatt samarbete med Danderyds kommun och leverantörer och inte längre önskar vara anslutna till Lagen om valfrihetssystem (LOV) i Danderyds kommun.

Socialkontoret bedömer dock att marknaden till en gräns är relativt tålig och i stor utsträckning lojal i ingångna avtal och sannolikt skulle tåla en fryst prisökning under 2020 och möjligen även 2021 men förordar att en mindre prisökning om 1 procent aviseras för 2021.

Avseende de vård och omsorgsboenden som bedrivs i egen regi bedöms en fryst prisökning för 2020 helt reducera det lilla överskott som finns inom verksamheterna. Ett överskott som enligt socialkontorets uppfattning behövs för att kunna utveckla verksamheten till att hålla en motsvarande kvalitet som övriga leverantörer. Ytterligare fryst prisökning för 2021 skulle med stor sannolikhet innebära kostnadseffektiviseringar som påverkar verksamheternas kvalitet negativt.

För hemtjänsten görs bedömningen att den ekonomiska utmaning med en fryst hemtjänstcheck skulle kunna medföra en risk att privata leverantörer säger upp sina avtal med kommunen. Detta skulle i så fall riskera att få konsekvensen att det inte finns en tillräcklig kapacitet hos de privata leverantörerna att ta emot det tillskott av kunder om kommunen beslutar om en avveckling av hemtjänst i egen regi. För att skapa förutsättningar att genomföra andra kostnadseffektiviseringar som bedöms få större effekter på sikt föreslås en höjning av hemtjänstchecken såväl 2020 som 2021.

Avgifter 2020

En översyn av hemtjänstavgifterna för de första timmarna hemtjänst upp till och med maxtaxan. Dessa timmar innehåller oftast tjänster som ryms in ramen för RUT, såsom tvätt och städning. Så som avgiften ligger idag är det i regel billigare att erhålla dessa serviceinsatser per timme genom ett hemtjänstbeslut än de priser som gäller för marknaden kopplat till RUT.

Genom att höja avgiften för de första timmarna avseende insatserna tvätt och städning skulle hemtjänst inte konkurrera med RUT genom att biståndsbeslutet för dessa tjänster skulle innebära en subventionering av kostnaderna.

Genom att avgränsa avgiftsökningen till de första timmarna upp till och med maxtaxan påverkas inte de medborgare med dagliga omvårdnadsinsatser av denna förändring.

Nämndens konsekvensbeskrivning

Nr. 1 – Avveckling av hemtjänst i egen regi

Konsekvenserna bedöms hanterbara.

Hemtjänsten i Egen regi har fått i uppdrag att ta fram åtgärder i syfte att få en budget i balans 2019. I sin utredning har egen regi konstaterat att detta inte är genomförbart. Av utredningen framkommer att detta troligen heller inte är genomförbart under 2020 med anledning av att ingen uppräknig av hemtjänstchecken kommer att ske.

I lag (2008:962) om valfrihetssystem regleras vad som ska gälla för de kommuner som konkurrens prövar offentligt finansierade verksamheter och överlåta valet av utförare till omsorgstagaren/kunden.

EU, lagstiftaren och dess myndigheter ställer tydliga krav på likabehandling, konkurrensneutralitet och transparens. Lagstiftningen förtydligar kommunens ansvar som huvudman där verksamheter drivs på uppdrag samt vikten av styrning, uppföljning och kontroll. Kommunen har två roller i valfrihetssystemet:

- Huvudman/beställare och ansvarig för valfrihetssystemet, värdera tjänsten, godkänna leverantörer, sluta avtal samt uppföljning och utvärdering
- Leverantör som producerar tjänst och ska uppfylla samma krav som privata leverantörer.

En av de 5 grundläggande EG-rättsliga principerna är likabehandling som innebär att alla leverantörer ska behandlas lika i systemet och ges så lika förutsättningar som möjligt. En konsekvens är att egen regiverksamhet inte får behandlas annorlunda än externa leverantörer. Kommunen som beställare måste iaktta konkurrensneutralitet, och inte ge den egna regin några för- eller nackdelar.

I samband med avtalsuppföljning de senaste åren har socialkontoret konstaterat att hemtjänst i egen regi inte lever upp till de kvalitetskrav som ställs inom social dokumentation som redovisats i tidigare ärende till socialnämnden.

Socialkontoret bedömer att det är en bekymmersam situation att hemtjänst i egen regi går med stora underskott samtidigt som man inte lever upp till de krav som ställts inom LOV Hemtjänst i Danderyds kommun.

Mot bakgrund av vad som anges i lag (2008:962) om valfrihetssystem samt det faktum att egen regi själva inte ser det som genomförbart att nå en

budget i balans för 2019 och troligen heller inte för 2020 ser socialkontoret ingen annan lösning än att föreslå att hemtjänst i egen regi avvecklas i Danderyds kommun.

En avveckling av hemtjänst i egen regi kan komma att medföra avvecklingskostnader som är svåra att prognostisera. Dock är de volymer hemtjänst i egen regi har jämförbara med den hemtjänst i egen regi Täby kommun avvecklade 2012. Av Täby kommuns slutrapport om uppdraget att avveckla hemtjänst i kommunal regi framgår att avvecklingskostnaderna uppgick till 9,8 mnkr varav hälften finansierades av socialnämnden och den andra hälften finansierades av centrala anslag.

Socialkontorets förslag att avveckla hemtjänst i egen regi och istället hänvisa till någon av de andra alternativen inom LOV skulle medföra att egen regi bestående av kvarvarande verksamhet fortsatt skulle gå med ett positivt resultat mot budget på +1,2 Mnkr utifrån 2018 års resultat. Detta skulle ge verksamheten förutsättningar att 2020 och 2021 nå en ekonomi i balans.

Nr. 2 – Schabloner hemtjänst – sänkt tid vissa insatser

Konsekvenserna bedöms hanterbara.

Syftet med ändringen är att schablontider i hemtjänsten ska ligga i nivå i jämförelse med andra kommuner utan att nöjdheten minskar i de mätningar som genomförs. En sänkning av vissa schablontider planeras för effektivisering med bibehållen kvalitet till kund.

Socialkontoret har genomfört en genomlysning av hemtjänsten med hjälp av extern konsult. Av genomlysningen framgår att Danderyds kommun ligger högt i antalet beviljade timmar per brukare, det framkom dock inte att antalet beviljade timmar korrelerade med brukarnas nöjdhet i Socialstyrelsens brukarundersökning Öppna jämförelser.

Risk- och konsekvensbeskrivningen påvisar att effekterna bedöms hanterbara både på kort och lång sikt. Redan idag utförs inte all beviljad tid. Det går alltid att göra individuella bedömningar när det finns behov. En risk kan vara att bortfall av tid hos utföraren påverkar intäkter under en omställningstid.

Nr. 3 – Avgifter – Hemtjänst, höjd avgift för serviceinsatser

Konsekvenserna bedöms hanterbara.

Genom att avgränsa avgiftsökningen till de första timmarna upp till och med maxtaxan påverkas inte de medborgare med dagliga omvårdnadsinsatser alls

av denna förändring.

En helårseffekt uppnås under 2020 av ett beslut om hemtjänstavgifterna för de första timmarna hemtjänst upp till och med maxtaxan. Dessa timmar innehåller ofta tjänster som ryms in ramen för RUT, såsom tvätt och städning. Så som avgiften ligger idag är det i regel billigare att erhålla dessa serviceinsatser per timme genom en hemtjänst beslut än de priser som gäller för marknaden kopplat till RUT.

Genom att höja avgiften för de första timmarna avseende insatserna tvätt och städning skulle hemtjänst inte konkurrera med RUT genom att biståndsbeslutet för dessa tjänster skulle innebära en subventionering av kostnaderna.

Nr. 4 – Avveckla Syn- och hörselinstruktör

Konsekvenserna bedöms hanterbara.

Då denna tjänst inte omfattas av det kommunala ansvaret hänvisar socialkontoret fortsättningsvis till landstinget och privata aktörer. Socialkontoret har sedan 2007 haft en syn- och hörselkonsulent anställd på heltid. Syn- och hörselkonsulenten går under hösten 2019 i pension och socialkontoret planerar i samband med detta att inte nyrekrytera på tjänsten.

En risk- och konsekvensbeskrivning påvisar att en konsekvens blir ett större ansvar för personal inom hemtjänst, vård- och omsorgsboende samt vårdcentraler.

Nr. 5 – Avveckla Seniorträff Djursholm

Konsekvenserna bedöms hanterbara.

Seniorträff Djursholm är den seniorträff i kommunen med minst antal besök per vecka (i genomsnitt 65 besök/vecka) och är med anledning av detta den seniorträff som påverkar minst antal kommunmedborgare vid en avveckling. Socialnämnden har förutom Djursholm seniorträffarna Idala och på Kevinge.

Djursholms Seniorträff är placerad i en liten lokal med begränsade möjligheter gällande variationen på aktiviteter och tillgänglighet. Trots detta och tack vare engagerad personal erbjuds ett brett utbud av aktiviteter.

Besökens karaktär är sådana att seniorträffen endast besöks vid specifika och för besökarna intressanta aktivitetsutbud t.ex. underhållning och föreläsningar. Detta till skillnad från t.ex. Idala seniorträff, där många av besöken har karaktär av fritidsgård där man vistas under dagen, äter lunch och umgås.

Detta gör att under delar av dagen står lokalen helt tom. Eftermiddagarnas aktiviteter besöks oftare än de som sker på förmiddagarna. Tydligt är också att under lov och under sommarperioden sjunker antalet besök markant.

Nr. 6 – Avveckla del av tjänst Seniorträff-/ Volontärsamordnare äldre

Konsekvenserna bedöms hanterbara.

I samband med att Seniorträff Djursholm och eventuellt övriga seniorträffar avvecklas bedömer socialkontoret att effektiviseringsmöjligheter skapar förutsättning för en avveckling av del av tjänst seniorträff-/ Volontärsamordnare äldre kan ske.

Nr. 7 – Avsluta Arbetscoach 1,0

Mycket negativa konsekvenser.

Konsekvensen av en minskning av arbetscoachresurser bedöms mycket negativ i form av ökade kostnader för ekonomiskt bistånd och köpta arbetsmarknadsinsatser. En annan förväntad effekt är ökade kostnader för tillfälligt boende.

Socialkontoret har idag tre arbetscoacher. Två är anställda på Träfflokalen och en på socialkontoret. Träfflokalen är lagstyrd i den meningen att Socialtjänstlagen föreskriver att kommunen ska ha en öppen verksamhet för målgruppen psykiskt funktionsnedsatta. Danderyds kommun har inte någon arbetsmarknadsavdelning utan har i stället valt att ha en mer flexibel resurs. Arbetscoacherna tar emot remisser från socialsekreterare inom myndighetsutövningen. Det kan gälla personer som är i behov av stöd i att söka jobb eller personer som utan dröjsmål ska erbjudas en praktik. För att få referenser som underlättar inträdet på arbetsmarknaden eller i fall där man vill pröva motivationen. Arbetscoacherna har under 2018 prioriterat personer som uppbär försörjningsstöd och nyanlända. Genom en särskild satsning under ledning av en av arbetscoacherna så har 49 personer fått anställning inom extratjänster medan 22 personer har fått arbete på den ordinarie arbetsmarknaden. Flera av de som har fått anställningar har också lyckats ingå hyresavtal och på så sätt löst sin boendefråga och i de flesta fall flyttat från kommunen

Grupper som inte har kunnat prioriteras är psykiskt funktionsnedsatta, personer med missbruk och personer som har insatser med stöd av LSS. Deras behov har istället blivit tillgodosedda genom köpta insatser.

Fr o m januari 2019 ingår Danderyd i Samordningsförbundet Roslagen som med start 2019 kommer att inrikta sig på satsningar för ungdomar som befinner sig långt ifrån arbetsmarknaden. Under rådande omständigheter

bedöms detta inte innebära en minskning av arbetscoachernas målgrupper.

Risk- och konsekvensbedömningen påvisar att;

- Kostnaderna för ekonomiskt bistånd riskerar öka både kortsiktigt och långsiktigt. 2018 var arbetscoacherna direkt involverade i att 71 personer fick egen försörjning genom olika former av arbete.
- Besparingar inom denna verksamhet riskerar innebära att mycket arbete och ansvar faller på andra resurser på socialkontoret.
- Bostadslösa som ej får stöd i att hitta ett arbete riskerar öka vilket skulle innebära högre kostnader för kommunen vad gäller tillfälligt boende.
- Minskat utrymme för att utreda arbetsförmåga och möjligheten till rätt stöd försämras. Detta riskerar leda till att färre har möjlighet att till exempel söka ersättning hos annan myndighet samt att fler blir aktuella under en längre period på ekonomiskt bistånd.
- Då Arbetsförmedlingen drar ner på sin verksamhet riskerar än mer ansvar att behöva tas av kommunen för att arbeta med målgruppen.
- Risk att den nyanländes integration fördröjs. Om stöd ej ges till att den nyanlände blir självförsörjande kan detta innebära ökade spänningar i samhället såsom ökad främlingsfientlighet.
- Möjligheten att erbjuda ungdomar i familjer som uppstår ekonomiskt bistånd stöd i att söka feriearbete skulle minska.

Nr. 8 – Avsluta Integrationsutvecklare civilsamhälle 1,0

Negativa konsekvenser.

En nedläggning av verksamheten innebär försenat inträde på arbetsmarknaden för den nyanlände och ökade kostnader med avseende på ekonomiskt bistånd och köpta arbetsmarknadsinsatser. Även kostnader för tillfälligt boende bedöms öka. En annan konsekvens är ett ökat tryck på receptionen med åtföljande konfliktsituationer då även kostnader för inhyrd väktare ska tas med i beräkningen

Samhällets och kommunens utmaning ligger i att engagera hela den kommunala förvaltningen och kommunen som helhet i ett långsiktigt integrationsarbete. Detta för att möjliggöra en integration för den nyanlände, att möjliggöra för varje person att hitta sin roll och ansvar i vårt samhälle och i vår kommun. Men också för att motverka framtida problem och en samhällslig polarisering.

Under ledning av integrationsutvecklaren har vuxenavdelningen byggt upp ett välkomstcenter där nyanlända får fortlöpande stöd i sin integration. I centret arbetar volontärer. Välkomstcentret har under 2018 hållit öppet fyra gånger i veckan och är numera en väl integrerad del av arbetet med mottagandet av nyanlända. Introduktioner genomförts där nyanlända ges en

personlig genomgång om vilka föreningar och aktiviteter det finns i Danderyd. Det har också blivit möjligt att göra en intresseanmälan för att få en arbetscoach, i Välkomstcentret, och flera nyanlända har fått extratjänster via denna ingång.

För att öka volontärernas kompetens så hålls fortlöpande kunskapsträffar för de 25 personer som bemannar välkomstcentret, det är främst volontärer men också fyra nyanlända som har extratjänster inom kommunens verksamheter och har en del av sin arbetstid förlagd i Välkomstcentret. Volontärerna har gjort studiebesök men också tagit emot besök från andra kommuner som ser Välkomstcentret som en möjlig förebild.

Arbetet med att länka nyanlända till föreningar har fortsatt under 2018 och ännu fler föreningar har börjat engagera sig för integrationen. Danderyds Kommun, IFK Stocksund och Alla Tillsammans i Danderyd, med stöd från Stockholmsidrotten, startade tillsammans upp Drop-in fotboll som är öppen för alla vuxna en gång i veckan. Två föreningsnätverk med 10 medverkande föreningar på våren och 30 på hösten har genomförts

Risk- och konsekvensbedömningen påvisar att;

- Om ingen håller i upparbetade kontakter med civilsamhället riskerar samarbetet att upphöra.
- Om Välkomstcentret inte finns kvar kommer en stor del av de frågor som de nyanlända tar upp där återgå till att behöva hanteras av handläggare på socialkontoret. Detta leder till en ökad arbetsbelastning för socialkontorets personal. En ökad arbetsbelastning kan innebära behov av utökning av personal alternativt att personal söker sig vidare till andra arbetsplatser vilket innebär nyrekrytering, något som också är kostsamt för verksamheten.
- Bristande integrering, skapar ett lidande som är svårt att mäta. Exempelvis kan detta leda till negativa konsekvenser för de nyanländas hälsa då de ej får möjlighet att delta i aktiviteter vilket skapar social isolering. Detta kan i längden komma att belasta sjukvården (och socialkontoret). En respons från besökarna idag är att de ofta mår psykiskt dåligt och har ett behov av att kunna delta i meningsfulla aktiviteter.
- Tolkkostnaderna för socialkontoret kommer att öka.
- Viktigt att inte ta bort fika för volontärerna för att bibehålla motivation.
- Vikten av att integrera nyanlända i civilsamhället förloras

Nr. 9 – Avsluta Behandlingsassistenter 2,0

Mycket negativa konsekvenser.

Att kunna ge den här typen av stöd och behandling är kostnadseffektivt och innebär stora ekonomiska fördelar. Alternativet är att köpa samtliga insatser vilket inte bedöms kostnadseffektivt.

Behandlingsassistenterna bedriver idag behandling på hemmaplan. Det är återfallsprevention och anhörigstöd enskilt eller i grupp. Det finns också kompetens för att bedriva parallella samtal med föräldrar med missbruk och deras barn, "Barnkraft" – ett samarbete med familjeavdelningen. Även denna form av behandling kan ges enskilt eller i grupp.

Behandlingsassistenterna kan också ge behandling för personer med spelberoende

Behandlingsassistenterna är en resurs för personer med missbruk inför en behandling och även i samband med utskrivningen efter en behandling. De följer långsiktigt upp personer med missbruk och ger dem stöd som möjliggör ett boende på hemmaplan. Särskilt gynnsamt har insatser som "bostad först" varit, där vi sett hur personer som har haft ett missbruk som genererat återkommande LVM-placeringar, har kunnat få stöd på hemmaplan. Varje sparad LVM-placering genererar ca mellan 670 – 800 tkr.

Behandlingsassistenterna ger boendestöd och bedriver också uppsökande verksamhet inom äldreomsorgen där man kan ge stöd till äldre personer med missbruk men också vid behov handleda hemtjänstpersonal. Om stödet på hemmaplan uteblir kommer personer med missbruk i större utsträckning vara i sämre skick när de aktualiseras för insatser. Vilket medför stort lidande för den enskilde men också behov av längre och dyrare behandlingar.

Socialkontoret har vid tiden för detta tjänsteutlåtandes upprättat inte hunnit räkna på vad detta skulle få för konsekvenser i form av köpt verksamhet istället för att den bedrivs i egen regi som idag.

Nr. 10 – Avsluta Bosekreterare 2,0

Mycket negativa konsekvenser.

Uteblivet stöd av bosekreterare genererar en fördröjd integrationsprocess och en sannolik ökning av hyresgäster som uppnår besittningsskydd.

Socialkontorets vuxenavdelning ansvarar för sammanlagt 255 lägenheter, sk korttidskontrakt. Av dessa är 113 modulbostäder. Merparten av bostäderna är genomgångsbostäder för nyanlända. Några är träningslägenheter och hyrs

ut till personer som tillsammans med boendet är i behov av insatser från socialkontoret. Det kan vara personer som är i behov av insatser för sitt missbruk, en socialpsykiatrisk insats eller en insats med stöd av LSS. Kontrakt skrivs på samtliga bostäder med avstående från besittningsskydd. För de nyanländas del så beslutas om en kontraktstid på två år. I vissa fall, främst barnfamiljer så kan kontraktstiden förlängas till maximalt fyra år. Varje nyanländ får en boplan. Bosekreterarna följer upp denna fortlöpande och motiverar och stödjer den enskilde för att vederbörande ska kunna flytta vidare efter att kontraktstiden gått ut. En betydande andel av de nyanlända har stora svårigheter att söka boende på egen hand. De är i stort behov av stöd och hjälp alltifrån att ta sig in på bostadsförmedlande hemsidor till att ta kontakt vid bosök, men också för att få en introduktion i hur den svenska bostadsmarknaden fungerar.

Arbetet är omfattande och personalintensivt. I de fall personer inte kan lösa sitt boende måste socialkontoret gå in och pröva behovet av tillfälligt boende. Insatser som är mycket kostsamma. Kostnaden för en stor familj på tillfälligt boende ligger i storleksordningen 20–25 tkr per månad.

En avveckling av boseksreterarna skulle också innebära en risk för ett ökat antal vräkningsprocesser med anledning av störningar. Ett område där det råder en nollvision för barnfamiljer.

Nr. 11 – Avsluta Personligt ombud 1,0

Hanterbara konsekvenser på kort sikt.

Avtalet gällande personligt ombud kan avslutas tidigast 2020-05-02.

Verksamheten drivs tillsammans med ett flertal Nordvästkommuner och finansieras till dels av statsbidrag. Verksamheten regleras genom avtal. Möjligt avslut först under 2020.

Det personliga ombudet arbetar främst genom uppdrag från personer med psykisk funktionsnedsättning. Det personliga ombudet som verkar i Danderyd har vanligtvis ett 25-tal klienter. Det är många av dessa som får stöd och hjälp i framförallt myndighetskontakter. Det är inte ovanligt att man i den här målgruppen behöver stöd för att få den hjälp man har rätt till, då man på egen hand på psykisk ohälsa kan ha svårt att föra sin talan. Uteblivet stöd kan leda till sämre mående och livskvalitet, dålig ekonomi, fortsatt isolering o s v. Vid en nedläggning av funktionen personligt ombud skulle stödet till den aktuella målgruppen avsevärt försämrans.

Nr. 12 – Avsluta familjerådgivning egen regi 0,5

Hanterbara konsekvenser även på lång sikt.

Det är socialkontorets bedömning att en avveckling av denna verksamhet inte medför någon försämring för kommunmedborgarna då kommunen har flera andra utförare att söka sig till inom LOV.

Socialkontoret bedriver familjerådgivning i egen regi som en av de utförare som är valbara inom LOV familjerådgivning i Danderyds kommun.

Nr. 13 – Avsluta Familjebehandlare/Skolnärvaroteam 1,0

Hanterbara konsekvenser på kort sikt.

Socialkontoret har i samverkan med skolan startat upp projekt Skolnärvaroteam sedan 2017. Projektet har utvecklat handlingsplaner kring skolfrånvaro och arbetat med implementering av dessa handlingsplaner på skolorna i Danderyds kommun. Implementeringsarbetet har för närvarande kommit olika långt på skolorna.

Under projekttiden har ett behov av en sammanhållande funktion identifierats. Utvecklingsbehov har klarlagts kring samverkan mellan skola och socialtjänst. Om verksamheten avslutas behöver samverkan ingå i den ordinarie verksamheten vilket bedöms vara möjligt dock kommer arbetet inte ha möjlighet att ske med samma kvalitet och utvecklingstakt.

Nr. 14 – Avslut administrativ tjänst 0,3

Negativa konsekvenser.

Socialkontoret har idag del av en administrativ tjänst som saknar finansiering på 30 procent. Denna tjänst arbetar bland annat som arkivredogörare vilket är ett eftersatt område. Såväl innan som under en övergång till ett mer digitaliserat arkiv är socialkontoret i stort behov av denna administrativa resurs.

Nr. 15 – Placeringsinfo

Hanterbara konsekvenser även på lång sikt.

Under våren 2019 får kommunen ett nytt ramavtal med ett stort alternativ av placeringsformer. Rekryteringen kommer således att underlättas och tjänsten kan avvecklas under året.

Placeringsinfo.se är ett administrativt stöd som hjälper kommuner att hitta lediga platser för placering av barn och unga. Familjeavdelningen har haft ett avtal med företaget under några år vilket varit mycket värdefullt då efterfrågan på placeringsformer för barn och unga varit högt.

Nr. 16 – Färre extra Socialutskott

Hanterbara konsekvenser även på lång sikt.

Socialkontoret kommer att arbeta för att behovet av extrainsatta Socialutskott under 2020 ska minska och gör bedömningen att inte mer att sju (7) extrainkallade utskott ska hållas under året.

Nr. 17 – Avveckla resursteamet

Mycket negativa konsekvenser.

Om resursteamet avvecklas kan de beviljade insatserna direktupphandlas av andra utförare. Risken är dock stor att det innebär att vården utförs till en högre kostnad samt att insatserna pågår längre. Samtidigt är risken är också att socialtjänstens insyn i den genomförda vården minskar då den bedrivs av privata utförare. Socialtjänstens möjlighet till ett nära samarbete mellan familjebehandlarna och socialsekreterarna försämras kraftigt då verksamheten inte bedrivs i egen regi. Möjlighet till gemensamma snabba stödinsatser till familjer i akuta situationer försämras radikalt.

Resursteamet består av fem familjebehandlartjänster samt en gruppchef. De huvudsakliga arbetsuppgifterna är att arbeta med behandling i familjer efter utredning och insatsbeslut från socialsekreterarna samt förebyggande verksamheter på individnivå och gruppnivå. Antalet nya uppdrag har ökat stort de senaste åren till att omfatta 82 nya uppdrag under 2018 (57stycken 2017 och 27 stycken 2016). Den behandlande verksamheten har utvecklats och förändrats kontinuerligt för att svara upp mot de behov som familjerna har.

Resursteamet utför också det förebyggande arbete som socialtjänsten har skyldighet att utföra för att främja goda förhållanden för barn och unga. Om resursteamet avvecklas kommer det efterfrågade och uppskattade förebyggande arbetet på individ och gruppnivå att upphöra. Socialtjänstens övriga verksamhet har inte utrymme att utföra det.

Socialkontoret har vid tiden för detta tjänsteutlåtandes upprättat inte hunnit räkna på vad detta skulle få för konsekvenser i form av köpt verksamhet istället för att den bedrivs i egen regi som idag.

Nr. 18 – Utredda framtida fältorganisation 2,0

Negativa konsekvenser.

För att motverka kostsamma placeringar behöver en utveckling av öppenvården för att underlätta för intensiv hemmabehandling då bosättning

istället kan ske inom Danderyds kommun.

Kostnadseffektiviseringen inträffar dock endast om tjänsterna avslutas.

Fältverksamheten är en uppskattad verksamhet för samverkanspartners i kommunen. Har dock skett en förändring av verksamheten de senaste åren då verksamheten gått från fyra personer till att nu vara två stycken. Den största delen av fältuppdragen gällande uppsökande och utåtriktat förebyggande arbete har kraftigt skurits ned.

Fältsekreterarna arbetar fredag och lördag kväll 6 helger/år (valborg-höstlovet) resterna helger är bemanning av fritidens fältverksamhet.

Uppsökandearbete för att skapa relationer och få en bild av ungdomsläget i kommunen genomförs inte på ett systematiskt sätt. Visst förebyggande arbete med samverkanspartens i kommunen genomförs men har tagits över mer och mer av familjeavdelningens mottagning av nya anmälningar.

Det finns ett behov av att klarlägga vilket uppdrag som en ev. fältverksamhet ska ha i kommunen, då befintliga resurser inte används effektivt. Även fritidsförvaltningen har resurser avsatta för detta område.

Om socialtjänstens resurser för fältverksamhet tas bort är konsekvenserna följande:

Socialtjänsten är i behov av att behålla tjänsterna med ett förändrat uppdrag för att

- utveckla det förebyggande arbetet med behovsanpassade gruppverksamheter. Det förebyggande arbetet, som socialtjänsten har ett lagstadgat uppdrag att utföra, har intensifierats under de senaste åren genom att öka de mycket efterfrågade Komet grupperna. Fältverksamheten genomför dessa grupper riktade till föräldrar (2017 genomfördes 6 grupper och 2018 5st).
- Möjliggöra utrymme för att ta emot föräldrar som söker stöd direkt hos resursteamet (kan få upp till fem förebyggande samtal utan biståndsbeslut).
- De två fälttjänsterna har de senaste åren använts för att genomföra familjebehandlande uppdrag då behovet har ökat.

Socialnämnden föreslås ge socialkontoret i uppdrag att utreda och komma med förslag på förändrad fältorganisation.

Nr. 19 – Avsluta seniorträff Idala o Kevinge

Mycket negativa konsekvenser.

Att avsluta alla seniorträffar får mycket negativa konsekvenser för de äldre i

Danderyds kommun då seniorträffarna har en viktig roll för social samvaro, välbefinnande och friskvård för seniorer i ordinärt boende. Många äldre har en ensamhetsproblematik.

Nr. 20 – Höjda avgifter

Mycket negativa konsekvenser.

Ytterligare extra avgiftshöjningar kan få mycket negativa konsekvenser för kunder och brukare i behov av sociala stödinsatser. En årlig översyn av avgifterna i samband med det ordinarie budgetarbetet föreslås ske löpande.

Nr. 21 - Kortsiktiga besparingar med långsiktiga ekonomiska konsekvenser

Socialkontoret är en beställarorganisation där 79 procent av verksamhetens kostnader är bundna i avtal. Att hantera och utveckla avtal såväl pågående som framtida genom upphandlingar är en stor del av arbetet med en god ekonomisk hushållning såväl som möjligheten att erbjuda Danderydsborna en bra och attraktiv service.

För att säkerställa att socialkontoret når en ekonomi i balans och även klarar av att hantera det förslag som ligger för sänkt ram 2020 vakanshålls en kvalitets- och utvecklingsstrategitjänst i staben för att skapa utrymme för ytterligare en ekonom till socialkontoret som sedan årsskiftet 2018/2019 nu även omfattas av kommunens egen regi.

Denna prioritering bedöms som nödvändig för att säkerställa förbättrade interna ekonomiska processer. Socialkontoret ser det dock som en långsiktig negativ konsekvens om det inte inom de kommande åren skapas utrymme i budgetramen för att besätta den vakanthållna kvalitets- och utvecklingsstrategi tjänsten.

Stabens kvalitets- och utvecklings strateger arbetar med uppföljning av LOV och LOU avtal, utredningar inför kommande upphandling för att skapa effektiva och kvalitetssäkrade förfrågningsunderlag i form av kravställt verksamhetsinnehåll. Kvalitets- och utvecklings strategen hanterar även synpunkter och klagomål samt gör inspektioner av verksamheter efter signaler om avtalsbrister.

Socialkontoret bedömer att en reducering av funktioner som arbetar kvalitets- och utvecklingsfrågor med fokus på kontorets beställarfunktion långsiktigt får mycket negativa ekonomiska konsekvenser.